

Briselē, 2026. gada 24. jūnijā
(OR. en)

10460/26

Starpiestāžu lietas:
2025/0543 (COD)
2025/0544 (CNS)

RECH 277
COMPET 760
IND 408
MI 624
EDUC 266
TELECOM 310
ENER 391
ENV 718
CLIMA 324
AGRI 491
TRANS 414
SAN 473
BIOTECH 77
CADREFIN 287
CODEC 1161

"A" PUNKTA PIEZĪME

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsekretariāts

Saņēmējs: Padome

Temats: "Apvārsnis Eiropa" aktu pakete: pētniecības un inovācijas
pamatprogramma 2028.–2034. gadam
a) pamatprogramma un tās noteikumi par dalību un rezultātu izplatīšanu
b) īpašā programma, ar kuru īsteno pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa"
– *daļēja vispārējā pieeja*

IEVADS

1. Komisija 2025. gada 16. jūlijā publicēja priekšlikumus pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” aktu paketei: Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu, ar ko izveido pētniecības un inovācijas pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa” (“pamatprogramma”) ¹, un Padomes Lēmumu, ar ko izveido īpašo programmu, ar kuru īsteno pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa” (“īpašā programma”) ².
2. Komisijas priekšlikumā par pamatprogrammu ir paredzēts finansējums 175 miljardu EUR apmērā faktiskajās cenās tās īstenošanai 2028.–2034. gada laikposmā.
3. Lai nodrošinātu netraucētu investīciju ciklu, Komisija ierosina izveidot ciešu saikni ar Eiropas Konkurētspējas fondu, jo īpaši, izmantojot sadarbīgas pētniecības un inovācijas darbības, kas atbalstīs EKF politikas logus.
4. Par šiem priekšlikumiem ir atbildīga Eiropas Parlamenta Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komiteja (ITRE). *Christian Ehler* kungs (*PPE*, DE) tika iecelts par referentu attiecībā uz pamatprogrammu, un *René Repasi* kungs (*S&D*, DE) tika iecelts par referentu attiecībā uz īpašo programmu.
5. Eiropas Revīzijas palāta atzinumu par priekšlikumu ³ iesniedza 2026. gada 12. janvārī.
6. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja atzinumu par priekšlikumu ⁴ sniedza 2026. gada 22. janvārī.
7. Eiropas Reģionu komiteja projektu atzinumam par priekšlikumu ⁵ iesniedza 2026. gada 7. maijā.

¹ 12007/25 REV 1.

² 12005/25 REV 1.

³ 5280/26.

⁴ 9403/26.

⁵ 9391/26.

II. PADOMĒ PANĀKTAIS PROGRESS

8. Konkurētspējas padome rīkoja īpašas politikas debates par tematiskajām jomām, kas saistītas ar pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa”, 2025. gada 30. septembra, 2025. gada 9. decembra, 2026. gada 27. februāra un 2026. gada 29. maija sanāksmēs. Politikas debatēs tika sniegta vispārējās norādes, un tās aptvēra tādus tematus kā pētniecība un inovācija divējāda lietojuma preču jomā, drošība un aizsardzība, turpmākās Eiropas partnerības, stratēģisko prioritāšu noteikšana un paplašināšana, lai panāktu Padomes nostāju.
9. Dānijas un Kipras prezidentūru laikā Pētniecības jautājumu darba grupa izskatīja abu priekšlikumu deviņus prezidentvalsts kompromisa tekstus.
10. Pastāvīgo pārstāvju komiteja 2026. gada 24. jūnija sanāksmē apstiprināja vispārējo pieeju tekstus un aicināja Padomi kādā no nākamajām sanāksmēm kā darba kārtības “A” punktu panākt vienošanos par tekstiem. Tā arī apstiprināja šīs piezīmes ADD 1 izklāstīto paziņojuma tekstu un aicināja Padomi kādā no turpmākajām sanāksmēm kā darba kārtības “A” punktu apstiprināt minētā paziņojuma tekstu.
11. Tā kā ierosinātā pamatprogramma un īpašā programma ir daļa no priekšlikumu kopuma, kas saistīts ar daudzgadu finanšu shēmu (DFS), visi tekstu noteikumi, kuriem ir ietekme uz budžetu vai kuri atbilst elementiem, kas ir daļa no horizontālajām sarunām par DFS, ir iekļauti kvadrātiekvās un tāpēc ir izslēgti no daļējās vispārējās pieejas, kamēr nav panākts turpmāks progress saistībā ar DFS. Šie noteikumi tekstā norādīti kvadrātiekvās. Noteikumi par paplašināšanas pasākumiem ir daļa no vispārējā līdzsvara, un tie ir jāskata, ņemot vērā pašreizējo stāvokli sarunās par vispārējo DFS paketi.
12. Jāatzīmē, ka noteikumi par Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūtu (EIT) un zināšanu un inovāciju kopienām (ZIK) neskar Padomes galīgo nostāju par Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūtu (EIT) un tā zināšanu un inovāciju kopienām (ZIK), ko izveidos vēlāk pēc tam, kad būs izskatīts gaidāmais Komisijas priekšlikums par EIT regulas pārskatīšanu. Šajā sakarā šīs piezīmes ADD 1 ir iekļauts Padomes paziņojums.

III. PAŠREIZĒJAIS STĀVOKLIS EIROPAS PARLAMENTĀ

13. Referenti ar ziņojumu projektiem par pamatprogrammu un īpašo programmu nāca klajā 2026. gada 3. martā un iesniedza tos ITRE komitejas sanāksmē 2026. gada 13. martā, oficiāli uzsākot komitejas padziļinātās pārbaudes un grozījumu posmu. Galīgo ziņojumu pieņemšana ITRE komitejā pašlaik ir paredzēta 2026. gada 10. septembrī, un balsojums par Eiropas Parlamenta sarunu pilnvarām ir paredzēts 2026. gada 5.–8. oktobra plenārsēdē.

IV. PREZIDENTVALSTS KOMPROMISA TEKSTA GALVENIE ELEMENTI

14. Kompromisa teksta galvenos elementus var apkopot šādi.
- a) Ierosinātais **pārvaldības** modelis stiprina Padomes un dalībvalstu iesaisti pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” stratēģisko prioritāšu noteikšanas procesā. Process sāktos ar Eiropas Pētniecības telpas un inovācijas jautājumu komitejas (*ERAC*) ieteikumiem par pētniecības un inovācijas ievirzēm. Šo ieteikumu pamatā būtu prognozes un uz pierādījumiem balstīta analīze, ko cita starpā sniedz Komisijas dienesti. Minēto *ERAC* ieteikumu Komisija pēc tam izmantotu daudzgadu stratēģiskā dokumenta sagatavošanā. Programmas komitejas stratēģiskā konfigurācija kā padomdevēja sniegtu ieteikumus par programmas vispārējo stratēģisko virzību un prioritātēm, un tā koordinētu darbu, rīkojot kopīgas sanāksmes ar Eiropas Konkurētspējas fonda (EKF) Vispārējo komiteju, jo īpaši par II pīlāru.
 - b) Starp **horizontālajiem principiem** kompromisa tekstā tika pievienoti punkti par pārrobežu sadarbības veicināšanu, par Programmas konceptuālu divējāda lietojuma pieeju, par dzimumu līdztiesības īstenošanu pēc noklusējuma un par sinerģiju ar citām Savienības programmām.

- c) Kompromisa tekstā ir pastiprināti noteikumi par **Eiropas partnerībām**, piešķirot Padomei vai tās padomdevējām struktūrām vadošo lomu partnerību jomu noteikšanā un aicinot nodrošināt saskaņotību ar citām Savienības programmām, jo īpaši attiecībā uz ieviešanas darbībām. Tekstā ir arī precizētas līgumiskās vienošanās, uz kurām būtu jābalsta partnerības, ieguldījumu veidi un kārtība, un ieviesta stingrāka dzīves cikla pieeja, tostarp uzraudzības, pārejas un pakāpeniskas izbeigšanas kārtība. Tekstā ir paredzēta arī II pīlāra maksimālā summa, kas piešķirama dažādiem partnerības instrumentiem. Partnerības ir veidotas kā daļa no saskaņotas portfeļa pieejas, un paredzams, ka tās atbalstīs visu pētniecības un inovācijas vērtības ķēdi, tostarp ieviešanas darbības, ko finansē no citām Savienības un valstu programmām.
- d) Attiecībā uz **pētniecības drošību** kompromisa tekstā ir ieviesta atsevišķa definīcija un konkrēts pants, kurā izklāstīts satvars ar pētniecības un inovācijas darbībām saistīto risku apzināšanai, novērtēšanai un mazināšanai. Tajā ir sīkāk precizēti pasākumi, kurus pamatotos gadījumos var piemērot, lai cita starpā noteiktu dalības ierobežojumus, ar rezultātiem saistītās prasības un papildu aizsardzības pasākumus. Tajā pašā laikā šie paši noteikumi turpina veicināt uz risku balstītu un samērīgu pieeju visā programmas īstenošanas laikā un saglabāt principu “tik atvērti, cik iespējams, un tik slēgti, cik vajadzīgs”.
- e) Attiecībā uz **I pīlāru (Zinātnes izcilība)** tekstā ir iekļauti grozījumi saistībā ar Eiropas Pētniecības padomes (EPP) priekšsēdētāja darba kārtību un pilnvaru termiņu, kā arī EPP Zinātniskās padomes sastāvu un pilnvaru termiņu. Gan saistībā ar EPP, gan ar Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktajām darbībām (*MSCA*) ir pievienots īpašs uzsvars uz pētniekiem karjeras sākumposmā.

- f) Attiecībā uz **II pīlāru (Sadarbīgā pētniecība un inovācija)** tika precizēts **komponenta “Sabiedrība”** uzsvars, tostarp programmas atbalsts ES misiju pētniecības un inovācijas daļām un Jaunajam Eiropas “Bauhaus”, kā arī saskaņotība ar komponentu “Konkurētspēja”. Ar kompromisa tekstu tiek ieviesti arī noteikumi, kuru mērķis ir nodrošināt līdzsvarotu pieeju starp augšupējām sadarbīgām pētniecības darbībām un iepriekš noteiktiem tematiem no stratēģiskām jomām.
- g) Attiecībā uz **III pīlāru (Inovācija)** ir sīkāk precizēta **Eiropas Inovācijas padomes (EIP)** programmu vadītāju loma, tostarp attiecībā uz augsta riska inovācijas portfeļu pārvaldību. Svarīgi ir tas, ka pārskatītajā tekstā ir iekļauta iespēja **EIP atbalstīt inovāciju kritiski svarīgu dziļo tehnoloģiju jomā, galveno uzmanību pievēršot aizsardzības lietojumiem**, līdz III pīlāra budžeta maksimālajai summai, vienlaikus precizējot papildināmību ar EKF.
- h) Attiecībā uz **IV pīlāru (Eiropas Pētniecības telpa)** Padomei vai tās padomdevējām struktūrām ir piešķirta loma to jomu noteikšanā, kurās atbalstīt pētniecības un tehnoloģiju infrastruktūru būvniecības vai būtiskas modernizācijas izmaksas. Tekstā ir sīkāk precizēta attiecīgo infrastruktūras forumu stratēģiskā loma un ieviesti kritēriji, kas saistīti ar pierādījumiem par jaunām jaudām un to efektīvu īstenošanu.
- i) Attiecībā uz **paplašināšanu** pēc tam, kad prezidentvalsts bija daļēji izņēmusi no kvadrātikavām attiecīgos noteikumus, tika iekļauti papildu precizējumi attiecībā uz atbalsta pasākumiem, jo īpaši sekmīgu instrumentu turpināšanu un iespējamu jaunu instrumentu izveidi. Kompromisa teksts arī pastiprina mērķi panākt pētniecības un inovācijas spēju ilgtspējīgu konvergenci un pastāvīgu progresu visā Savienībā. Lielam skaitam delegāciju vienošanās par šiem noteikumiem ir cieši saistīta ar pašreizējo stāvokli sarunās par vispārējo DFS paketi.
- j) Attiecībā uz **dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumiem** ir precizēts atbilstības kritēriju formulējums, kā arī sīkāk precizēti noteikumi par priekšlikumu izvērtēšanu.

- k) Attiecībā uz **komitoloģiju** ir pievienota pārbaudes procedūra visām konfigurācijām, izņemot EPP darba programmu. Ir iekļauta klauzula par atzinuma nesniegšanu, kas liedz pieņemt īstenošanas aktus, ja Programmas komiteja nesniedz atzinumu.

III. NOBEIGUMS

15. Padome (Transports, telekomunikācijas un enerģētika) tiek aicināta:

- kā darba kārtības “A” punktu panākt vienošanos par daļēju vispārēju pieeju attiecībā uz pamatprogrammu, kā izklāstīts dokumentā 10464/26;
- kā darba kārtības “A” punktu panākt vienošanos par daļēju vispārēju pieeju attiecībā uz īpašo programmu, kā izklāstīts dokumentā 10465/26;
- kā darba kārtības “A” punktu apstiprināt šīs piezīmes ADD 1 izklāstīto paziņojumu.
